

N.F.S. Grundtvig "Svar paa Spørgsmaalene bag ved Athene"

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.14, april 2019

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tilføjet punktkommentarer, indledning og tekstredegørelse i version 1.15, november 2019

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1814 (SJ: 236)

Teksten er etableret af Jon Tafdrup

Punktkommentarer, indledning og tekstredegørelse er skrevet af Jon Tafdrup, redigeret af Klaus Nielsen og Steen Tullberg

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning dr.theol. h.c. Niels Jørgen Cappelørn

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2025

|A:1140

Svar paa Spørgsmaalene bag ved Athene.

Det er nu engang som vedtaget, at mig kan enhver dansk Skriver og Skriversvend haane og udskjelde, ei allene uden Brøde, men sig til stor Ære og Berøm i den lærde Verden, og jeg forundres desaarsag ei lettelig over Sligt, allermindst i Athene, hvor Man kan skylde Ingen for hvad Man gjør. Jeg kunde gjerne lade Sligt være uændset, men naar det kommer mig for Øie, og der er Noget at svare paa, da er jeg til Tjeneste.

Paa Augustheftets Omslag er i Anledning af min lille Bog: "Skal vi troe paa Gud eller paa Athene? eller om Tro og Fornuft", gjort tre Spørgsmaale, som minde om, at, ere end alle gode Ting tre, saa ere dog ikke alle Trefoldigheder gode; men tre Svar, som ere det efter Omstændighederne, vil jeg stræbe at give.

1) Der spørges: om det sømmer sig for den, der vil ansees for gudfrygtig, at tage Guds Navn forfængelig paa et Titelblad, eller om det kan falde andre end forskruede Hoveder ind at bringe det

høieste Væsen i Modsætning til et Maanedsskrift?

Dertil svares først, at naar et Maanedsskrift modsatte sig Gud og Hans Ord, da kunde man |A:1141|vel, uden at være forskruet, kalde dem Modsætninger; men dernæst at G. vist tænkte, at enhver, som skrev i Athene, vidste, at det Navn betød mere end det samme Maanedsskrift, betød en Afgud, som mange Boglærde endnu ville have os til at knæle for. Er det saa, som jeg mener, da kunde jeg vel, uden at tage Guds Navn forfængeligt, eller være forskruet, spørge, som jeg spurgde, aldenstund hverken min bekjendte Tænkemaade eller Bogen lade det være tvivlsomt, paa Hvem *jeg* vilde troe. Jeg skjønner ikke rettere, end at mit Spørgsmaal var i samme Aand som det Elias forstum gjorde, der han spurgde Israels Folk: "Hvor længe halte I til begge Sider? er Jehovah eders Gud, da vandrer efter Ham, men dersom Baal er det, saa vandrer efter ham (1 Kong. 18.)". Jeg veed nu ikke om Spørgeren mener, at Elias tog Guds Navn forfængelig, eller, som saa Mange vel har meent, at han ikke var ganske rigtig i Hovedet; men jeg veed nok, det er ikke min Mening.

I Øvrigt kan jeg forsikre de Herrer, som umage sig med at indbilde Folk, at jeg er forskruet, forvirret, paa Veien til Daarekisten o. s. v., at al deres Møie er spildt, saalænge de ikke kan vænne mig af med at tale sunde og betænksomme Ord, og før det lykkes dem, skal de vist speculere sig selv derind, hvor de vil berede mig Plads.

2) Der spørges, hvorfor Hr. Grundtvig ikke er vis paa om Solen gaaer eller staaer? om han er i denne Uvished, fordi han har noget Bestemt at indvende imod de Grunde, hvorpaa Astronomernes eenstemmige Mening er bygget, eller om hans Uvished reiser sig kun af Uvidenhed?

Hertil svares kortelig: kun af Uvidenhed. Jeg er ikke Astronom, men som Theolog finder jeg Grund til at troe, det virkelig staaer i Bibelen at Solen gaaer, og bliver jeg vis derpaa, da skal al Verdens Astronomer ei indbilde mig det Modsatte. Jeg seer i Historien, at det er en stor Usandhed, naar Man kalder det Astronomernes eenstemmige Mening at Solen staaer; Meningerne derom har jo dermed skiftet fra de ældste Tider, dog saaledes, at næsten alle Astronomer, indtil sidst i det syttende Aarhundrede, erklærede sig for Solens Gang. Jeg troer, at Tyge Brahes Jævning endnu ikke er opstanden mellem Astronomerne; han kjendte og forkastede den Copernikanske Mening; i et Aarhun|A:1142|drede, der udmærker sig ved Vildfarelser i de klareste Ting, blev den antaget, og om da Bibelen ganske tav om disse Ting, maatte jeg tvivle, indtil en Astronom opstaaer, der kan føre anderledes Beviser end dem, jeg har seet, eller dog fremstille dem mere indlysende.

3) Der spørges: Hvor Man skal finde et Navn for Tvivlen om en Sætning, der har uendelig større Vished end Herodots Fortælling om Afrikas Omseiling ved Phoenicerne, som jeg har kaldt det *rasende* at tvivle om?

Hertil svares, først, at jeg ikke har kaldt hiin Tvivl rasende, men kun sagt, at den var et Vidnesbyrd om, hvor rasende Tvivlesygen i vor Tid har været. At der imidlertid ere langt flere og større Vidnesbyrd herom indrømmer jeg gjerne, men ingenlunde at Solens Stilhed skulde være uendelig vissere end Phoenicernes Seilads, thi deels troer jeg ikke at Bibelen giver Anledning til at tvivle om denne, og deels veed jeg ingen Jordboe der har givet os saadanne Jertegn paa at han har omseilet Solen, som Phoenicerne gav paa at de havde omseilet Cap. Dog, Spørgeren der taler om en *uendelig større* Vished, maae vel og kjende et uendelig større Beviis, og vilde da vist glæde den hele lærde Verden ved at kundgjøre det, hvis det ikke selv har den Egenskab at være uendeligt.

For et passeligt Navn til min Tvivl kan Spørgeren vist ikke føle sig forlegen, da det første Spørgsmaal viser, han ikke regner det saa nøie med Passeligheden, naar det kun er et Ukvemsord, og paa dem har han neppe nogen Mangel. Jeg mener ellers det var nok, naar han anmærkede, at jeg som troer de urimeligste Ting, blot fordi de staae i Bibelen, tvivler om Sandheden af mange store og lærde Mænds Meninger, saasnart jeg kun har Formodning om at det Modsatte staaer i Bibelen. I et naragtigere Lys vil han ved denne Leilighed neppe med de allerværste Navne kunne stille mig.

N. F. S. Grundtvig.
